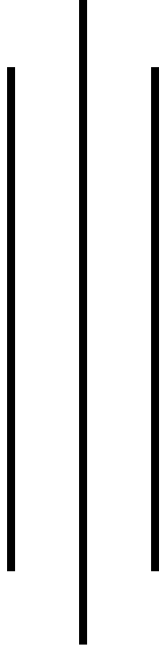

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को
बजेट वक्तव्य

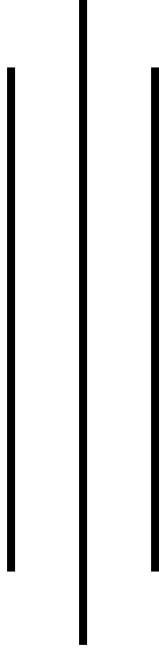

सन्धिखर्क नगरपालिका
सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

सन्धिखर्क नगरपालिका

अर्घाखाँची

उपप्रमुख श्री मिश्रा आचार्यद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट वक्तव्य

सन्धिखर्क नगरपालिका

सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

९ असार, २०८३

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट वक्तव्य

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू, सभाका सचिवज्यू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू तथा सञ्चारकर्मी मित्रहरू,

१. सन्धिखर्क नगरवासीको चाहना अनुरूप आर्थिक समृद्धि र सामाजिक रूपान्तरण गर्न नगरवासीको आवश्यकतालाई आत्मसाथ गर्दै गरिमाय बिसौं नगरसभाको प्रथम बैठकबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमको अधीनमा रही आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा सम्मानित सभाप्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

२. यस अवसरमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय र लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात महान सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। जनआन्दोलनका घाइतेहरू, द्वन्द्वपीडितहरू तथा सम्पूर्ण व्यक्तिहरूको योगदानलाई उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

३. नेपालको संविधानमा उल्लेखित राज्यको निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, सङ्घीय र प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, दिर्घकालिन सौंच २१००, दिगो विकासका लक्ष्य, नगरको प्रथम आवधिक योजना, विभिन्न ऐन, कानून, नियम र कार्यविधिहरूबाट निर्देशित हुँदै यस नगरसभाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमलाई सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्ने गरी बजेट तर्जुमा गरेको छु ।

४. सङ्घीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान, नगरपालिकाको आन्तरिक आयस्रोतको सिमीतता र नगरवासीको उच्च आकांक्षालाई मध्यनजर गरी सिमित स्रोतको बावजुद पनि सामाजिक र आर्थिक क्षेत्रको पुनर्उत्थान गरी समृद्धिको यात्रालाई जारी राख्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५. बजेट विनियोजनमा स्थानीय टोलवासीको माग, वडा समिति, विषयगत समिति, राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, विभिन्न पक्षहरूबाट प्राप्त राय सुझाव समेतको सिफारिसको आधारमा योजनाको प्राथमिकिकरण गरी बजेट विनियोजन गरेको छु। विनियोजित बजेटमा एकै पटक सिमित श्रोत साधनबाट असीमित आवश्यकता पुरा गर्न समस्या भए पनि सकेसम्म सबै क्षेत्र समेट्ने प्रयास गरेको छु ।

६. “सन्धिखर्क नगरवासीको रहर, सुन्दर र समृद्ध नगर” भन्ने मूल नारालाई मूर्तरूप दिन भरपर्दो सर्वसुलभ, गुणस्तरीय, जलवायू उत्थानशील तथा दिगो पुर्वाधार विकास गर्दै अनुभूति गर्ने खालको कम खर्चिलो र सर्वसुलभ सेवा नगरवासीहरूलाई उपलब्ध गराई उनीहरूको जीवनस्तरमा क्रमिक सुधार ल्याउने विश्वास लिएको छु ।

७. विकास आयोजनाहरूको कार्यान्वयनको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै चालु आर्थिक वर्षका कार्यक्रमहरूलाई आवश्यकता अनुरूप परिमार्जन, संशोधन र थपघट गरी कार्यान्वयन पक्षलाई सहज बनाउँदै उच्च भौतिक र वित्तीय प्रगति हासिल गर्ने उद्देश्य सहित गरिएका गतिविधिहरू समेतलाई आधार लिइ आगामी आ.व. २०८३/८४ को बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८. स्थानीय सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका कर तथा गैरकर राजश्वका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी दर तथा दायरा फराकिलो पार्दै नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउने तर्फ जोड दिएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

उपलब्ध स्रोत साधन र विभिन्न सम्भावनाको बावजुद यस नगरपालिकामा निम्न चुनौतीहरू विद्यमान छन्:

- बढ्दो बसाइसराइ र बैदेशिक रोजगारीलाई नियन्त्रण गर्नु,
- गुणस्तरीय शिक्षा तथा स्वास्थ्यको अभाव परिपूर्ति गर्नु,
- उद्यमशीलता विकास गरी स्थानीय आर्थिक गतिविधिलाई चलायमान बनाउनु,
- विकासका गतिविधिहरूलाई सन्तुलित रूपमा अगाडि बढाउनु,
- विपन्न गरीब परिवारलाई खाद्य संकटबाट मुक्त गराइ खाद्य सुरक्षा कायम गर्नु
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रको अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थापन गर्नु,
- भवन संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी सुरक्षित घर निर्माण र अव्यवस्थित शहरीकरणलाई व्यवस्थापन गर्नु,
- नगरभित्रका सम्पूर्ण सडकलाई तोकिएको मापदण्ड बमोजिम फराकिलो र व्यवस्थित गरी हरित सडकको रूपमा विकास गर्नु,
- भू-उपयोग नीति र योजनाका आधारमा जमिनको उपयोग गर्नु,
- लैङ्गिक हिंसा, कुसंस्कार र रुढीवादी परम्पराको अन्त्य गरी सभ्य र सुसंस्कृत समाजको निर्माण गर्नु,
- कृषिको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकरण गर्दै गरिबी तथा बेरोजगारी समस्यालाई न्यूनीकरण गरी आत्मनिर्भर नगरको निर्माण गर्नु,
- जलवायु अनुकूलन र जलवायु उत्थानशील पूर्वाधार निर्माण गर्नु,
- सिमित स्रोत र साधनबाट नगरवासीका असिमित आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्नु,

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सन्धिखर्क नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- क. कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण र बजारीकरण मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी रोजगारी सिर्जना र गरीबी न्यूनीकरण गर्नु,
- ख. शिक्षा/स्वास्थ्यमा सर्वसुलभ पहुँच सुनिश्चित गर्दै स्वस्थ र दक्ष मानव संसाधनको विकास गर्नु,
- ग. प्रवाह हुने सेवा तथा विकासका आयाममा नविनतम प्रविधिलाई छिटो, छरितो, सहज, प्रविधिमैत्री, पारदर्शी र पहुँचयोग्य बनाउनु,
- घ. आर्थिक गतिविधि एवम् विकास निर्माणका कार्यलाई तीब्रता दिनु,
- ङ. पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र प्रचार प्रसार गरी पर्यटन प्रवर्धन गर्नु,
- च. विपद्को पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्लाभ र पुनःस्थापनाको कार्यलाई चुस्त दुरुस्त राख्नु,

- छ. लक्षित वर्गका नागरीकहरूको स्रोत, साधन, अवसर र लाभमा समान पहुँच सुनिश्चित गरी समतामूलक समाजको निर्माण गर्नु,
- ज. नगरको विकास र सम्मृद्धिका लागि स्रोत परिचालन र समन्वय एवम् सहकार्यलाई प्राथमिकता दिँदै न्याय र नैतिकताका आधारित मर्यादित समाज निर्माण गर्नु।

प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरू हासिल गर्न देहायका प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छः

१. कृषि, उद्योग तथा पर्यटन र उत्पादन क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र बजारीकरण,
२. जलवायु अनुकूलन र उत्थानशील पूर्वाधार निर्माण,
३. सामाजिक क्षेत्रको विकास, सामाजिक सुरक्षा,
४. सुशासन, प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह र प्रभावकारी राजस्व परिचालन,
५. रोजगारी सिर्जना र गरीबी न्यूनीकरण,
६. विपद् व्यवस्थापन

सभाध्यक्ष महोदय,

१. नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान र राजस्व बाँडफाँट रकमको प्रभावकारी उपयोग गर्दै, उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन तथा आन्तरिक आय अभिवृद्धिको प्रयासका साथ सन्धिखर्क नगरपालिकाले विकास र सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिएको छ। सीमित स्रोत-साधनका बाबजुद नागरिकका आवश्यकता र प्राथमिकतालाई केन्द्रमा राखी आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ। आर्थिक अनुशासन, स्रोत व्यवस्थापन र विकास साझेदारीलाई थप सुदृढ बनाउँदै समृद्ध र सुन्दर सन्धिखर्क निर्माणको लक्ष्यसहित यो बजेट तथा कार्यक्रम यस सम्मानित नगरसभामा प्रस्तुत गरेको छु।
२. यस गरिमामय नगरसभामा बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा सन्धिखर्क नगरवासीका आधारभूत आवश्यकताहरूको सम्बोधन गर्दै विकास र सम्मृद्धिको आम आकाङ्क्षालाई शीघ्र सम्बोधन गर्नुपर्ने गहन जिम्मेवारी बोध भएको छ। आजसम्म हासिल भएका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्न र नगरपालिकाको विकास र सम्मृद्धिको यात्रालाई निरन्तरता दिने मार्गमा प्रस्तुत बजेटले महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउने विश्वास लिएको छु। यस सम्बन्धमा सन्धिखर्क नगरपालिकाका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, सामाजिक सङ्घ संस्था, सञ्चारकर्मी तथा आम नागरिकको प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष सहयोग र ऐक्यबद्धता प्राप्त हुने कुरामा समेत म विश्वस्त छु।
३. आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, मौलिक हकमा व्यवस्था भएका नागरिकका आधारभूत अधिकारहरू, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा प्रचलित अन्य कानूनहरू, सोह्रौँ योजना, सन्धिखर्क नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना, दीगो विकास लक्ष्य तथा स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमलाई महत्वपूर्ण आधारको रूपमा लिएको छु। यसका अतिरिक्त स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, राजस्व परामर्श समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, विषयगत समितिहरू, राजनीतिक दल, निजी

क्षेत्र, सामाजिक सङ्घ संस्था तथा विद्वत वर्ग एवम् पेसाविद्हरूबाट प्राप्त राय सुझावहरूलाई समेत समावेश गरी बजेट तर्जुमा गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को हाल सम्मको प्रगति संक्षिप्त रूपमा सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा **चालु खर्च तर्फ** रु. ५९ करोड १९ लाख ९५ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा २०८३ ज्येष्ठ मसान्त सम्म रु. ४२ करोड २० लाख १९ हजार अर्थात् करिब ७१.२९ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

त्यसैगरी पुँजीगत खर्च तर्फ अन्तरसरकारी अख्तियारी तथा कार्य सञ्चालन कोष बाहेकको रु. २९ करोड ५३ लाख ५ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा रु. १७ करोड ४१ लाख ३१ हजार अर्थात् करिब ५८.९७ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको र भौतिक प्रगति करिब ८५ प्रतिशत भएको बेहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष अवगत गराउन चाहन्छु । सबै पक्षको सहयोग एवम् राजनीतिक साथै प्रशासनिक क्षमताका कारण उल्लेखित उपलब्धी हासिल भएको बेहोरा स्मरण गराउन चाहन्छु । आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म अर्थात् आषाढ मसान्त सम्म चालु खर्च ९२ प्रतिशत र पुँजीगत खर्च तर्फ ९५ प्रतिशत खर्च भइ समग्रमा वित्तीय प्रगती करिब ९३ प्रतिशत र भौतिक प्रगति ९७ प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ । यथार्थ वित्तीय प्रगती र भौतिक प्रगती सम्बन्धमा आर्थिक वर्षको अन्त्य पश्चात वार्षिक समिक्षा गरी अवगत गराइने बेहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सामाजिक सुरक्षा खर्च बाहेक चालु र पुँजीगत गरी कूल रु. ८८ करोड ७३ लाख विनियोजन अनुमान भएकोमा र खर्च बेहोर्ने स्रोत अन्तर्गत आन्तरिक राजस्वतर्फ रु. ४ करोड सङ्कलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा २०८२ जेष्ठ मसान्त सम्म **रु. ३ करोड ३९ लाख** अर्थात् लक्ष्यको ८२.२५ प्रतिशत राजस्व सङ्कलन भएको र आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा लक्ष्य अनुसार राजस्व संकलन हुने अनुमान छ ।

त्यसैगरी सङ्घीय राजस्व बाँडफाँटबाट रु. ११ करोड ५९ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा हालसम्म रु. १० करोड ६३ लाख ३२ हजार अर्थात् ९१.७४ प्रतिशत प्राप्त भएको छ । साथै लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँट बापत रु. १ करोड ६५ लाख ५९ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा हालसम्म रु. १ करोड ५२ लाख ५७ हजार अर्थात् ९२ प्रतिशत रकम प्राप्त भएको छ । सङ्घ तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान बापत रु. १४ करोड १५ लाख ५५ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा हालसम्म **रु. १३ करोड २ लाख ३७ हजार** मात्र अर्थात् करिब ९२ प्रतिशत रकम मात्र प्राप्त भएको छ । सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम रु. १ करोड १३ लाख २० हजार २ सय रुपैयाँ सिलिङग भन्दा कम प्राप्त हुने भएको छ । जसको कारण चालु आर्थिक वर्षका लागि स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार सम्झौता भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू तोकिएको समयमा सम्पन्न भएतापनि आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने देखिन्छ । साथै आ. व. २०८०/८१ मा सङ्घीय समपुरक तथा विशेष अनुदानबाट सम्पन्न भएका आयोजनाहरूको रु. ४ करोड ६ लाख प्रतिवद्धता प्राप्त भएको तर

निकासा नभएकोले नगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा रु १ करोड ८० विनियोजन गरी भुक्तानी गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा रु.२ करोड २६ लाख नगरपालिकामा थप आर्थिक दायित्व परेको बेहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।

विगत वर्षदेखि सामाजिक सुरक्षा वापतको रकम वार्षिक बजेटमा समावेश गरिदै आएकोमा आगामी आर्थिक वर्षको प्रस्तावित बजेटलाई यथार्थपरक र वास्तविक बनाउनको लागि सामाजिक सुरक्षाको अंश प्रस्तावित बजेटमा समावेश नगरिएको हुँदा चालु आ व भन्दा बजेटको कुल आकारमा कमी देखिएको बेहोरा जानकारी गराउछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म समग्र नगरपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रमलाई क्षेत्रगत रूपमा विनियोजन गरी प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास

१. गोरुसिङ्गे सन्धिखर्क सडक खण्डको वैकल्पिक सडकको रूपमा विकास गर्नको लागि फुद्वाङ-डिही-किटेनी-खाँचीमैदान-खाँचीखोला देउराली सडक स्तरोन्नति कार्य चालु वर्षदेखि सुरु गरिएको र आगामी आ.व. मा सम्पन्न गर्नको लागि रु. ४ करोड ७५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२. Green City/Smart City को अवधारण अनुरूप सन्धिखर्क नगरक्षेत्रका मुख्य तथा भित्री सडकहरूको स्तरोन्नति गर्दै जाने र अन्य सम्भावित भौतिक पूर्वाधार विकासको अभियानलाई अगाडी बढाउने नीति अनुरूप रु १ करोड ७५ लाख विनियोजन गरेको छु । साथै सङ्घीय सरकारबाट सघन सहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना पाल्पाबाट कार्यान्वयन हुने गरी सन्धिखर्क चुन्नावेसी बजारमा शहरी पूर्वाधार निर्माणमा रु ३ करोड र सन्धिखर्क नगरपालिका शहरी सडक स्तरोन्नति मर्मत सुधार तथा सडक सुरक्षा कार्यक्रममा रु १ करोड ५० लाख विनियोजन भएकोले बजार क्षेत्रमा रहेका सबै सडकहरू स्तरोन्नति भइ "सन्धिखर्कको रहर, स्मार्ट शहर" हुने अपेक्षा गरिएको छ ।
३. सन्धिखर्क नगरपालिकाभित्रका विभिन्न स्थानहरूमा रहेका सडकहरूको नियमित मर्मतसम्भार तथा स्तरोन्नति गरी यातायात आवागमनलाई सहज र सुरक्षित बनाउन रु. ४७ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४. झोलुङ्गे पुल तर्फ अलुवा खोला मुखियाटोल ट्रस पुल र आँपपाटा भुवनडाँडा झो.पु. निर्माणका लागि रु. ३४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
५. प्रदेश सरकारबाट ससर्त अनुदान अन्तर्गत तेजप्रसाद भुसालको खेतबाट पन्थिको खेतसम्म पक्कि कुलो निर्माण सन्धिखर्क १ मा रु. ८ लाख, रानाभाट मन्दिर सिद्धि तारवार तथा बरका रुख तेर्साबाट धरमपानीमा प्रतिकालय निर्माण सन्धिखर्क १० मा रु १७ लाख, कुन्जरे गायत्रीटोल मोटरवाटो योजना सान्धिखर्क १२मा रु ८ लाख, कैनाखोला सामुदायिक खानेपानी योजनाको कार्यलयमा पूर्वाधार निर्माण सन्धिखर्क ९मा रु ९ लाख, पाश्र्वावाङ्ग दलितवसस्ती वाटो निर्माण सन्धिखर्क ९ मा रु ८ लाख, करापोखरा-हर्षचौर- रिब्दी डाँडा मोटरवाटो योजना सान्धिखर्क ५मा रु ९ लाख, मियागाँउवाट भ्यागुते पानी गाँउजाने मोटरवाटो स्तरोन्नति सान्धिखर्क ४ मा रु ८ लाख, फर्ज्याङखोला चन्द्रप्रभा खालिगाउ मो बा सन्धिखर्क ७ मा रु ८ लाख, सिखरडाडा खानेपानी योजना तिरतिरे सन्धिखर्क ६ मा रु ८ लाख, तल्लो रिन्दि फाँट तटवन्धन सन्धिखर्क नगरपालिका ५ मा रु ५ लाख, छापडाडा ढोरपाटन मो बा

ग्राभेल सन्धिखर्क ३ मा रु ९ लाख, भिमसेन मन्दिर अधुरो सम्पन्न सन्धिखर्क २ मा रु ८ लाख, छात्रावास अलौदा कुडेले सन्धिखर्क ५मा रु १५ लाख, बाल विवाह न्युनिकरणका सम्बन्धमा प्रदेशव्यापि अभियान सञ्चालन सन्धिखर्क रु १० लाख, दुग्ध प्रवर्द्धन कार्यक्रम सन्धिखर्क १० मा रु २० लाख गरी कुल रु. १ करोड ५० लाख विनियोजन भएको बेहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु। उल्लिखित योजनामा विनियोजित बजेटबाट समयमै ठेक्का बन्दोवस्त गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

६. पूर्वाधार विकास गर्दा जलवायू अनुकूलन र जलवायू उत्थानशील पूर्वाधार निर्माण एवम् सडक मापदण्ड र भवन संहिता समेतको पालनामा विशेष ध्यान दिइ प्रचलित वातावरण सम्बन्धी कानून वमोजिम आवश्यकतानुसार DPR, एवम् IEE/EIA गरेर मात्र कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
७. राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रम (साबिकको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम) लाई थप व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा उपलब्धिमूलक बनाउन लक्षित वर्ग केन्द्रित र रोजगारीसँग आबद्ध गरी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि नगरपालिकाबाट साझेदारी गर्नु पर्ने आवश्यक बजेट रु.४ लाख ७७ हजार विनियोजन गरेको छु।
८. नगरपालिकाको बजेट विनियोजनलाई आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा व्यवस्थित गर्न सन्धिखर्क नगरपालिकाको 'आयोजना बैंक' (Project Bank) स्थापनाको लागि रु. ४ लाख विनियोजन गरेको छु।
९. सन्धिखर्क नगरपालिकालाई 'खर तथा ढुङ्गाको छाना मुक्त नगरपालिका' बनाउने अभियानका लागि लागत साझेदारीमा विपन्न परिवारलाई जस्तापाता वितरण गर्ने कार्यक्रमका लागि रु ४० लाख विनियोजन गरेको छु।
१०. "सन्धिखर्कस्थित शान्ति बगैँचामा आउने नगरवासी तथा सर्वसाधारणको सहजताका लागि स्वच्छ र आधुनिक सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्न रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु।"
११. "सन्धिखर्क नगरपालिकाको वडा नं. १ र २ जोड्ने फड्के पुल निर्माण गरी पैदल यात्रीहरूको आवागमनलाई सहज र सुरक्षित बनाउन रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।"
१२. "वडा नं. २ का विभिन्न स्थानहरूमा आवश्यक सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी नगरको सरसफाइ र नागरिकको सुविधा प्रवर्द्धन गर्न रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।"
१३. स्थानीय कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजको सहज बजारीकरण गर्न नगरपालिकाअन्तर्गत सञ्चालित 'कृषि हाटबजार' को थप व्यवस्थित सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
१४. "ग्रामीण यातायात र आवागमनलाई थप सहज बनाउन 'नेटापोखरी—देउराली मोटरबाटो स्तरोन्नति तथा ट्रस निर्माण' का लागि रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।"
१५. सङ्घीय **समपूरक** तथा विशेष अनुदानअन्तर्गत विगतका वर्षहरूमा सम्पन्न भइसकेका तर सङ्घीय सरकारबाट निकास प्राप्त हुन नसकेका 'ढोरपाटन सडक (देउराली)—बेहोरे कुर—पल्लाबारी—दुवार—गच्छे मोटरबाटो', 'वडा नं. ७, ८ र ११ का स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण' र 'वडा नं. ९ स्थित भगवती आधारभूत विद्यालय भवन निर्माण' योजनाहरूको **सिर्जित दायित्व भुक्तानीका लागि** नगरपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट व्यहोर्ने गरी रु. २ करोड २६ लाख ८२ हजार ८ सय विनियोजन गरेको छु।
१६. जनताका आवश्यकता र मागका आधारमा पूर्वाधार विकास तर्फ जम्मा रु.१३ करोड ७४ लाख १० हजार ८ सय अर्थात १५.८९ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु।

सामाजिक विकास:

१७. सन्धिखर्क बजार क्षेत्रमा खानेपानीको समस्यालाई मध्यनजर गर्दै साना सहरी खानेपानी आयोजनाको पाइपलाइन वितरण व्यवस्थापन तथा सुविधा विस्तार कार्यको लागि रु. १ करोड विनियोजन गरेको छु।
१८. श्रमको सम्मान र कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षक, लेखापाल, बालविकास सहजकर्ता, सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका सहजकर्ता, आया र विद्यालय सहयोगीहरूको हकमा सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने पारिश्रमिकमा अपुग रकम नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट थप गरी श्रम ऐनले तोकेबमोजिमको न्यूनतम पारिश्रमिक सुनिश्चित गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
१९. जीवनोद्धार माध्यमिक विद्यालयको सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन गर्न शौचालय निर्माणका लागि रु. ६ लाख विनियोजन गरेको छु।
२०. विद्यालय परिसर र विद्यार्थीको सुरक्षा सुनिश्चित गर्न मथुरानन्दुराम आधारभूत विद्यालयको सुरक्षित घेराबार निर्माणका लागि रु. ६ लाख विनियोजन गरेको छु।
२१. पार्वती आधारभूत विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार सुधार तथा मर्मतसम्भारका लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु।
२२. वडा नं. ८ स्थित सल्लेरी घाट खानेपानी ट्याङ्की निर्माण गरी स्वच्छ खानेपानीको पहुँच विस्तार गर्न रु. ४ लाख विनियोजन गरेको छु।
२३. सन्धिखर्क नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार एवम् शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि सङ्घीय सरकारबाट ससर्त अनुदान शीर्षकमा प्राप्त हुने रकमको अतिरिक्त शैक्षिक गुणस्तर सुधार, नगर प्रमुखसँग विद्यार्थी कार्यक्रम, सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत गरीब, जेहेन्दार तथा उत्कृष्ट विद्यार्थी प्रोत्साहन कार्यक्रम, प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीको पारिश्रमिक, बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समेतका शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु।
२४. विद्यार्थी सङ्ख्या धेरै भएका माध्यमिक विद्यालयहरूमा आकस्मिक प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य परामर्शका लागि 'विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ सेवा' कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई सो कार्यक्रमको लागि रु. २७ लाख ८ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।
२५. भोकोपेट विद्यालय आउन बाध्य अतिविपन्न विद्यार्थीहरूको पोषणको लागि सामुदायिक विद्यालयका अतिविपन्न विद्यार्थी व्यवस्थापन कोष सञ्चालनको लागि रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
२६. प्रदेशस्तरीय भलिबल प्रतियोगिता, जिल्लास्तरीय ब्याडमिन्टन कप, जिल्लास्तरीय क्रिकेट खेलकुदको लागि रु. १८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
२७. सिकाइ वातावरणलाई सहज र प्रभावकारी बनाउन गर्मीयामबाट प्रभावित हुने तथा विद्यार्थी सङ्ख्या बढी भएका तुलनात्मक रूपमा बढी गर्मी हुने विद्यालयहरूमा ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा पञ्चा जडान गर्ने कार्यका लागि रु. २ लाख विनियोजन गरेको छु।
२८. विद्यार्थीहरूलाई सानै उमेरदेखि संस्कार, सभ्यता र स्वच्छताको महत्त्व बुझाउँदै उनीहरूमा असल बानीको विकास गर्न सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा 'मेरो कक्षाकोठा, सरसफाइ मेरो दायित्व' अभियान सञ्चालनको लागि रु. २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

२९. विद्यालयमा स्वच्छता कायम राख्न र विद्यार्थीको स्वास्थ्य सुधार गर्न सामुदायिक विद्यालयहरूमा क्रमशः शुद्ध पिउने पानीको सुनिश्चितताका लागि 'आरओ' (RO) प्रविधि जडानको लागि रु ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३०. विद्यालय व्यवस्थापनलाई चुस्तदुरुस्त र नतिजामुखी बनाउन प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको प्रशासनिक तथा व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयहरूबीच शैक्षिक गुणस्तरमा स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको वातावरण निर्माण गरी सिकाइमा सुधार ल्याउन उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने विद्यालय व्यवस्थापन समिति, सर्वोत्कृष्ट अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यार्थी, औसत सिकाइ उपलब्धि उच्च भएका विषय शिक्षक र उत्कृष्ट विद्यालयलाई पुरस्कृत तथा सम्मानको लागि रु २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३१. हाल कार्यान्वयनमा रहेको स्थानीय पाठ्यक्रम 'हाम्रो सन्धिखर्क' को शिक्षण सिकाइलाई थप सहज र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पाठ्यपुस्तक तथा सन्दर्भ सामग्री विकास र मुद्रण गरी विद्यालयहरूमा पठनपाठनलाई रु ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. विज्ञान शिक्षा प्रवर्द्धन कार्यक्रम र पाणिनि बहुमुखी क्याम्पसमा अध्ययनरत विपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूका लागि 'नगर प्रमुख छात्रवृत्ति कार्यक्रम' लाई रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३३. सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूलाई सङ्घीय अनुदानमा नगरपालिकाको तर्फबाट शतप्रतिशत भत्ता थपको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३४. विद्यार्थीहरूको गुनासो सुनुवाइका लागि 'विद्यार्थीसँग जनप्रतिनिधि' कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै शिक्षकहरूको पेसागत क्षमता विकास र परीक्षा प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न प्रश्नपत्र बैङ्क निर्माणको कार्यलाई आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३५. विद्यालयस्तरमा स्थानीय उत्पादनमा आधारित दिवा खाजाको लागि करेसावारी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३६. "नगर कार्यपालिका, मातहतका वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ई-हाजिरी (E-attendance) जडान भइसकेको सन्दर्भमा, अब बाँकी रहेका सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा समेत यस प्रणालीलाई विस्तार गर्नको लागि रु. ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३७. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूले जनस्वास्थ्यको क्षेत्रमा पुर्याएको अतुलनीय योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै उमेर हदका कारण अनिवार्य अवकाशमा जाने स्वयंसेविकाहरूलाई नगद प्रोत्साहनसहित स-सम्मान बिदाइको लागि प्रति स्वयंसेविका रु ५१ हजारका दरले रकम उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३८. नेपाल सरकारले तोकेका मुख्य जटिल रोगहरूको उपचारमा आर्थिक सहायता प्रदान गर्नुका साथै एच.आई.भी. सङ्क्रमितहरूलाई पोषण खर्च उपलब्ध गराउन रु ३ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३९. पाइल्स, फिसर, फिस्टुला जस्ता रोगहरूको विशेषज्ञसहितको आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्नुका साथै खाँचीकोट आयुर्वेद गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । स्थानीय जडीबुटीको पहिचान र उपयोगिताबारे सम्पूर्ण महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई अभिमुखीकरणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४०. बौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरू अध्ययनरत 'निर्मल नवज्योति सुस्त मनस्थिति विद्यालय' का विद्यार्थीहरूलाई आशयक शैक्षिक तथा सिकाइ सामग्रीहरू उपलब्ध गराउन रु २ लाख अनुदान उपलब्ध गराइने छ।
४१. "अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य सुधार र सबलीकरणका लागि प्रदेश सरकार, दातृ निकाय र सन्धिखर्क नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा 'अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना साझेदारी कार्यक्रम' सञ्चालन गर्न रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
४२. आदिवासी, जनजाति, मुस्लिम, दलित, र अल्पसङ्ख्यक वर्गको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै उनीहरूको भाषा, लिपि, कला र संस्कृतिको संरक्षणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
४३. छोरीमा गरिने लगानी बढाउन 'छोरी खुत्रुके बचत योजना' लाई निरन्तरता दिदै साविकमा प्रदान गर्दै आएको रकममा दोब्बर वृद्धी गरिएको छ सो का लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४४. अर्घाखाँची अस्पतालमा विशेषज्ञ चिकित्सकको लागि प्रोत्सहान पारिश्रमिक वापत रु.८ लाख विनियोजन गरेको छु।
४५. नगरपालिका भित्र रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधि आपूर्तिको कमी नहोस भन्ने उद्देश्यले औषधि खरिदको लागि रु.२९ लाख ७४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।
४६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु।
४७. शिक्षा र स्वास्थ्य शाखाको लागि सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमका अलावा नगरपालिकाको तर्फबाट शिक्षा शाखाको लागि कुल रु. २ करोड ४९ लाख २६ हजार , स्वास्थ्य शाखाको लागि रु.१ करोड २२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. सामाजिक विकास तर्फ कुल जम्मा रु. ५० करोड ७६ लाख ६८ हजार अर्थात ५८.७२ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्षज्यू

आर्थिक विकास:

४९. नगर क्षेत्रमा रहेको सामुदायिक कुकुरहरूको समस्यालाई दिगो रूपमा समाधान गर्न उपयुक्त स्थानको पहिचान गरी आधुनिक प्रविधियुक्त 'डग रिसोर्ट तथा आश्रयस्थल' (Dog Resort and Shelter) निर्माणको लागि प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा रु २ करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५०. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका र स्थानीय युवालाई कृषि व्यवसायतर्फ आकर्षित गर्न सुरुवाती लगानी, तालिम, प्राविधिक सहयोग तथा अनुदानको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
५१. व्यावसायिक मौरीपालन प्रवर्द्धन गर्न 'मौरी पकेट विकास कार्यक्रम' सञ्चालनका लागि रु. १२ लाख विनियोजन गरेको छु।
५२. कृषि उत्पादनमा विविधीकरण गर्न रैथाने बाली (स्थानीय आँप) तथा व्यावसायिक फलफूल (ओखर र किवी) प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि रु. २३ लाख विनियोजन गरेको छु।
५३. सन्धिखर्क नगरपालिकाका सम्पूर्ण कृषक परिवारलाई 'किसान परिचयपत्र' उपलब्ध गराउन 'किसान सूचीकरण कार्यक्रम' लाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
५४. कृषि क्षेत्रमा युवा रोजगारी सिर्जना गर्न 'अकबरे खुर्सानी उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम' का लागि रु. २० लाख विनियोजन गरेको छु।

५५. पशुपालन क्षेत्रलाई यान्त्रीकरण गर्न व्यावसायिक किसानहरूलाई च्याफकटर, डिफ्रिज मिल्कीड मेशिन जस्ता उपकरणहरू अनुदानमा उपलब्ध गराउन रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५६. घाँसमा आधारित पशुपालन व्यवसायलाई बढावा दिन र उत्पादन लागत कम गर्न व्यावसायिक पशुपालक कृषकहरूलाई हिउँदै/वर्षे उन्नत घाँसको बिउ अनुदानमा उपलब्ध गराउन रु ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५७. पशुपन्छीमा लाग्ने महामारी (लम्पी स्किन, खोरेत, चरचरे आदि) नियन्त्रणका लागि खोप कार्यक्रमलाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। विद्यमान पशु प्रयोगशालालाई आधुनिक प्रयोगशालामा रूपान्तरण गर्दै सर्जरी कक्ष सञ्चालन र निःशुल्क औषधि वितरणको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५८. सामुदायिक कुकुरहरूमा स्थायी बन्ध्याकरण तथा एन्टि-रेबिज भ्याक्सिनेसन शिविरलाई निरन्तरता दिदै उक्त कार्यक्रमको लागि रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५९. पशुपालक कृषकहरूको व्यावसायिक जोखिम न्यूनीकरण गरी राहत प्रदान गर्न र पशु बीमालाई अनिवार्य बनाउन 'गाईभैसी बीमा कार्यक्रम' लागि कृषकले व्यहोर्नुपर्ने प्रिमियम (बीमा शुल्क) लागतमा नगरपालिकाको तर्फबाट ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउन रु ६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६०. ककुर/जंगली जनावरबाट हुने पशुजन्य क्षती न्यूनीकरणको लागि रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६१. लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (MEDPA) लाई उद्यमशीलता मार्फत गरिबी न्यूनीकरणमा केन्द्रित गरिनेछ। यस कार्यक्रमबाट सिप हासिल गरेका उद्यमीहरूको सीप परिक्षण तथा विभिन्न सीपमूलक कार्यक्रमको लागि नगरपालिकाको म्याचिड रकम सहित आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६२. नगर क्षेत्रभित्रका पर्यटकीय पदमार्ग (Trekking Routes) हरूको पहिचान गरी जिपिएस (GPS) ट्र्याकिङसहित गुगल म्याप (Google Maps) मा आबद्ध गरिनेछ। साथै, पदयात्रीहरूको सहजताका लागि ती रुटहरूमा आवश्यक दिशासूचक बोर्ड (Signages) र अन्य पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको निर्माण गर्नको लागि रु.५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६३. सहरी सौन्दर्यीकरणलाई अभिवृद्धि गर्न शान्तिबगैचा लगायत नगरका उपयुक्त सार्वजनिक स्थलहरूमा कलात्मक भित्तेचित्र (Wall Painting) निर्माणको लागि रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६४. पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न तथा सन्धिखर्कलाई 'फोटोजेनिक (Photogenic) नगरपालिका' का रूपमा विकास गर्न नगरको मुख्य प्रवेशद्वार तथा अन्य उपयुक्त पर्यटकीय स्थलहरूमा 'सन्धिखर्क' झलिकने कलात्मक तथा आकर्षक थ्रीडी (3D) साइनबोर्ड (Destination Signage) निर्माणको लागि रु ९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६५. स्थानीय कृषि उत्पादनको प्रशोधन, भण्डारण, प्याकेजिङ, लेभलिङ तथा ब्राण्डिङ गरी खरिद बिक्री तथा बजारीकरण गर्नको लागि प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट सहकारी संस्थाको छनोट गरी स्थानीय कृषकहरूबाट उत्पादित स्थानीय प्रजाती ब्राण्डिङ तथा बजारीकरण गर्नको लागि रु ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६६. सहकारी क्षेत्रको क्षमता विकास, प्रवर्द्धन र मर्जरलाई प्रोत्साहन गर्दै; सहकारीको मूल्य—मान्यता र आफ्नै विनियमविपरीत सञ्चालन हुने संस्थाहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा नियमन गर्दै एकमुष्ट सहकारी क्षेत्रको विकासको लागि रु. ८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
६७. आर्थिक विकासमा कुल जम्मा रु. ५ करोड ७४ लाख ३७ हजार अर्थात ६.६४ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन:

६८. हालको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र (Dumping Site) साँघुरो भई व्यवस्थापनमा कठिनाइ उत्पन्न भएकाले, यसको क्षेत्र विस्तार तथा आवश्यक जग्गा प्राप्तिमा लागि रु. २५ लाख विनियोजन गरेको छु।
६९. नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका, मर्मत गर्नु पर्ने खानेपानी योजना तथा आवश्यक नयाँ खानेपानी योजना (wash Plan) को लागि तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्नको लागि रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु।
७०. नगरपालिका क्षेत्रभित्र विपद्को उच्च जोखिममा रहेका घरहरूको 'विपद् जोखिम बिमा' गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु।
७१. नगरभित्रका पर्यटकीय स्थलहरूमा पहुँचमार्ग, शौचालय, खानेपानी र विश्रामस्थल लगायतका न्यूनतम पूर्वाधार व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिँदै; सार्वजनिक पार्कहरूलाई क्रमशः 'खुला व्यायामशाला' र मनोरञ्जन पार्कका रूपमा विकास गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।
७२. मानवीय तथा प्राकृतिक कारणले उत्पन्न विपद्को व्यवस्थापन एवम् उद्धार सामग्री खरिद गरी तत्काल राहत उपलब्ध गराउन विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गर्ने व्यवस्थाको लागि विपद् व्यवस्थापन कोषामा रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
७३. पुराना पोखरी, वर/ पिपल र स्वामीका रुखहरू लोप हुन नदिन र संरक्षण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ। विकासका गतिविधि सञ्चालन गर्दा यस्ता सम्पदाहरूको संरक्षण गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ। नगर क्षेत्र भित्रका धेरै क्षेत्रहरू सुख्खा क्षेत्रको रूपमा रहेका हुँदा नगर क्षेत्रका विभिन्न स्थाहरूमा रिचार्ज पोखरीको निर्माण गरी पानी संरक्षण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रारम्भमा "एक वडा, एक रिचार्ज पोखरी" निर्माण गर्ने कार्यको थालनी गर्नका लागि आम नागरीकलाई श्रमदान गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ। यसको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ।
७४. वन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन तर्फ जम्मा रु. ३६ लाख ८ हजार अर्थात ०.४२ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु।

सभाध्यक्षज्यू

सुशासन तथा संस्थागत विकास:

७५. सन्धिखर्क नगरपालिकाको सङ्गठनात्मक संरचनालाई चुस्त र सेवामुखी बनाउन राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार 'सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण' (O&M Survey) गर्नको लागि रु. ४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
७६. राज्यको चौथो अङ्कका रूपमा रहेको सञ्चार जगत्सँग नगरपालिकाको समग्र विकास, सुशासन प्रवर्द्धन र नागरिकलाई सुसूचित गर्दै जनचेतना अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
७७. नगरपालिका अन्तर्गत सञ्चालन गरिने विभिन्न योजनाहरूको वस्तुनिष्ठ गुणस्तर युक्त र मापनयोग्य सूचक बनाई नतिजामुलक अनुगमन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
७८. "जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी र अनुभव आदानप्रदान तथा क्षमता विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
७९. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको दुर्घटना बीमाको व्यवस्था मिलाएको छु।

८०. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने र गरेका सेवा तथा क्रियाकलापहरूका सन्दर्भमा अन्तरिक र बाह्य सरोकारवालालाई पर्याप्त जानकारी प्रदान गर्न प्रत्येक चौमासिकमा कम्तीमा एक पटक सार्वजनिक सुनुवाई तथा समीक्षा कार्यक्रम गर्नको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
८१. करदाता शिक्षा कार्यक्रमको सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
८२. न्यायिक समिति सचिवालय सञ्चालन, पदाधिकारी र सूचीकृत मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि पुनर्ताजगी तालिम तथा अन्तरक्रिया लगातयका कार्यक्रमको लागि एकमुष्ट रु १३ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
८३. सूचना प्रविधिमा नागरिकको पहुँच विस्तार गर्दै डिजिटल साक्षरता अभिवृद्धि र साइबर सुरक्षासम्बन्धी सचेतना अभियान सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु । साथै, नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई 'कृत्रिम बुद्धिकता' (AI) सँग अन्तरआबद्ध गरी थप गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई AI सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८४. नगरपालिकाको कोषबाट तलब सुविधा प्राप्त गर्ने सबै प्रकारका कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले तोकेको न्यूनतम पारिश्रमिक रूपमा उपलब्ध गराउन आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गरेको छु ।
८५. सन्धिखर्क नगरपालिकाका वर्तमान जनप्रतिनिधिहरूको अन्तिम वर्षमा प्रवेश गरेको सन्दर्भमा, यस अवधिभर हासिल गरिएका ऐतिहासिक उपलब्धि, सिकाइ र अनुभवहरूलाई संस्थागत स्मरणका रूपमा चिरस्थायी बनाउन एक विस्तृत वृत्तचित्र (Documentary) निर्माणको लागि रु २ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८६. हाल कार्यान्वयनमा रहेको प्रथम आवधिक योजना आफ्नो अन्तिम वर्षमा प्रवेश गरेको सन्दर्भमा, उक्त योजनाको विस्तृत समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्दै आगामी पाँच वर्षका लागि नगरपालिकाको दोस्रो आवधिक योजना (आ.व. २०८३/०८४ देखि २०८७/०८८) तर्जुमा गर्नको लागि रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८७. राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च बनाई प्रभावकारी सेवा प्रवाहमा परिचालन गर्न बढ्दो मूल्यवृद्धिलाई मध्यनजर गर्दै करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूको समेत नेपाल सरकारले गरे सरहको पारिश्रमिक वृद्धि गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
८८. कार्यालयको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन तथा कर्मचारीमा उत्प्रेरणा जगाउन स्वीकृत दरबन्दीमा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गराउन रु. ३० लाख तथा कर्मचारी कल्याण कोष बापत रु. १५ लाख विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
८९. हाल सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक लिफ्टिङ्ग खानेपानी योजनाहरूको विद्युत महशुलको ४० प्रतिशत रकम नगरपालिकाबाट भुक्तानी गर्ने व्यवस्थालाई आगामी वर्षमा समेत निरन्तरता दिने प्रयोजनको रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
९०. नगरपालिकाको प्रशासनिक खर्चको लागि कूल रु १२ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
९१. सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फ कुल जम्मा रु. १५ करोड ८४ लाख १ हजार दुई सय अर्थात् १८.३२ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, सभाका सचिवज्यू र सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१२. आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का नीति तथा कार्यक्रम अनुरूप प्रस्तावित क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न कुल रू. ८६ करोड ४५ लाख २५ हजार विनियोजन गरेको छु । विनियोजित बजेट मध्ये पुँजीगत खर्च तर्फ रू. २६ करोड १३ लाख ३२ हजार ८ सय अर्थात ३०.२३ प्रतिशत र चालु खर्च तर्फ रू ६० करोड ३१ लाख ९२ हजार २ सय अर्थात ६९.७७ प्रतिशत रहेको छ ।
१३. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च बेहोर्ने स्रोतमध्ये सञ्चित कोष र अन्य स्रोतबाट रू. ५ करोड ६९ लाख ९३ हजार, आन्तरिक राजस्वबाट रू. ४ करोड १९ लाख, प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी ५१ लाख, सङ्घीय सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँटबाट रू. १३ करोड २६ लाख ७१ हजार, सङ्घीय सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रू. १४ करोड १८ लाख ३६ हजार तथा ससर्त अनुदान तर्फको अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण र अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट रू. ४८ करोड ६० लाख २५ हजार खर्च बेहोरिनेछ ।
१४. यस बमोजिम सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरण भएका ससर्त तर्फका कार्यक्रमहरूको सम्बन्धित क्षेत्रमै खर्च हुने भएकोले रू. ४३ करोड २७ लाख २५ हजार छुट्टै बजेट बनाइ रहनु परेन । प्रस्तावित बजेट मध्ये आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रू. ४ करोड १९ लाख, राजस्व बाँडफाँट (संघीय राजस्व बाँडफाँट, प्रदेश राजस्व बाँडफाँट र खानी तथा वन रोयल्टी) बाट प्राप्त हुने रू १३ करोड ७७ लाख ७१ हजार, वित्तीय समानीकरण (संघ तथा प्रदेश) अनुदान बाट प्राप्त हुने रू १४ करोड १८ लाख ३६ हजार र अन्य आय (अन्तरसरकारी र सञ्चित कोष अल्या समेत) रू. ५ करोड ६९ लाख ९३ हजार, गरी निसर्त तर्फको रू. ३७ करोड ८५ लाख आय अनुमान रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय, सभाका सचिवज्यू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

अन्त्यमा,

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियामा महत्वपूर्ण सहयोग, मार्गदर्शन तथा रचनात्मक सुझाव प्रदान गर्नुहुने संघीय माननीय सांसदज्यूहरू, प्रदेश माननीय सांसदज्यूहरू, पूर्व माननीय सांसदज्यूहरू, संविधानसभा सदस्यज्यूहरू, नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, नगरमा क्रियाशील राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरू, वडाध्यक्षज्यूहरू, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरूप्रति हार्दिक आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

यसैगरी, राजस्व परामर्श समिति, विभिन्न विषयगत समितिका पदाधिकारीज्यूहरू, पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरू, उद्योग वाणिज्य संघ, निजी क्षेत्रका संस्थाहरू, टोल विकास संस्थाहरू, सुरक्षा निकाय, स्थानीय बुद्धिजीवी, नागरिक समाजका अगुवाहरू, संघसंस्था, सहकारी संस्था, निजी क्षेत्र तथा सञ्चारकर्मी मित्रहरूप्रति समेत विशेष कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

बजेट निर्माणको सम्पूर्ण प्रक्रियामा अहोरात्र खटिई समर्पित भावनाका साथ योगदान पुऱ्याउनुहुने नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूप्रति विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु। साथै, नगरको आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार विकासमार्फत समृद्धिको यात्रालाई सफल बनाउन निरन्तर रचनात्मक सुझाव, सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण करदाता, नगरवासी आदरणीय आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूप्रति हार्दिक सम्मानसहित आभार व्यक्त गर्दछु।

यस गरिमामय नगरसभामा उपस्थित सम्पूर्ण नगरसभा सदस्यज्यूहरूप्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनका लागि यहाँहरूबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझाव, सल्लाह र सहयोगलाई मार्गदर्शनका रूपमा ग्रहण गर्दै अगाडि बढ्ने दृढ विश्वास व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा, प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा यहाँहरू सबैको निरन्तर साथ, सहयोग र सद्भावको अपेक्षा गर्दै “सन्धिखर्क नगरवासीहरूको रहर, सुन्दर र समृद्ध नगर” भन्ने हाम्रो साझा संकल्पलाई साकार पार्न हामी सबैलाई थप प्रेरणा, ऊर्जा र प्रतिबद्धता प्राप्त होस् भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद !

(मिश्रा आचार्य)
नगर उपप्रमुख

मिति: २०८३ आषाढ ९ गते मंगलवार ।